

УДК 004.9:378

**ППТК ЖАҒДАЙЫНДА АРНАЙЫ БІЛІМ БЕРУ ҚАЖЕТТІЛІГІ БАР
БАЛАЛАРДЫ ДАМУ ЖӘНЕ ОҚЫТУДА КОМПЬЮТЕРЛІК
ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ЕНГІЗУ**

«Жетісу облысы білім басқармасы» ММ Қаратал ауданының
«№3 психологиялық-педагогикалық түзеу кабинеті» КММ-нің
олигофренопедагогі

Сейсебекова Алтынгүл Айдарбекқызы

Аннотация. Ерекше оқытуды қажет ететін балалардың түзету-дамыту процесінде компьютерлік технологияларды қолдану, балалардың оқу, даму процесіне енуін жоғарлатады, оқу материалын меңгеруін жақсартады, қарым-қатынасқа тиімділігін және өзін-өзі көрсетуін қамтамасыз етеді. Баяндамада тәжірибе негізінде компьютерлік технологияларды қолдану тиімділігі бағаланған.

Тірек сөздер: ерекше оқытуды қажет ететін балалар, компьютерлік технологиялар, ынталандыру, оқу тиімділігі, психологиялық-педагогикалық түзеу кабинеті.

Annotation. The use of computer technology in the educational process for children with special educational needs increases the involvement of children in the learning process, development, improves the development of educational material, provides high motivation, effective communication and self-expression of children. Based on experience, an assessment of the effectiveness of computer technology has been given.

Key words: children with special educational needs, computer technology, motivation, learning effectiveness, office of psychological and pedagogical correction

XXI ғасыр жоғары компьютерлік технологиялар ғасыры болып саналатыны сөзсіз. Қазіргі бала электронды мәдениет әлемінде өмір сүреді. Ақпараттық мәдениеттегі педагогтың рөлі де өзгеруде – ол ақпарат ағынының үйлестірушісі болуы керек. Сондықтан педагог баламен бір тілде қарым-қатынас жасау үшін заманауи әдіс-тәсілдерді, жаңа білім беру технологияларын меңгеруі қажет. Жаңа ақпараттық технологиялардың қарқынды дамуы және олардың елімізде енгізілуі заманауи баланың жеке басының дамуына өзіндік ізін қалдырды.

Бүгінгі таңда дәстүрлі «педагог– оқушы – оқулық» схемасына жаңа буын – компьютер енгізілуде. Білім беруді ақпараттандырудың

негізгі бөліктерінің бірі – арнайы білім беруде компьютерлік технологияларды қолдану. [1, 24б.]. Жаңа ақпараттық технологиялар ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен түзету-дамыту жұмысының перспективалық құралына айналды. Отандық педагогикада компьютерлік технологияларды қолдану – презентациялар Л.С. Выготский, П.Я. Гальперин, В.В. Давыдов, А.В. Запорожец, А.Н.Леонтьев, А.Р. Лурия, Д.Б. Эльконин, С.Л.Рубенштейн және т.б. Яғни классикалық ғалымдар танымдық процестерді қалыптастырудың теориялары мен әртүрлі әдістерін жасады. Оқу іс-әрекетінде танымдық процестерді табысты дамыту үшін түзету-дамыту жұмыстарының заманауи құралдары мен әдістерін іздестіру қажет. Түзету дамыту сабақтарында орасан зор әмбебап мүмкіндіктері бар компьютерді пайдалану мұндай құралдардың негізгісі болып табылады [2, 67б.].

Компьютерлік технологиялар – презентациялар арнайы білім беруде көбірек қолданылатын тиімді оқу құралдарының қатарына жатады. Соңғы жылдары арнайы білім берудің мазмұны, формасы, әдістері бойынша ашық зерттеу жұмыстары жүргізілуде. Әдебиеттерді талдау көрсеткендей, маман үшін компьютерлік құралдар түзеу білім беру мазмұнының бөлігі емес, бала дамуындағы ауытқуларды түзету мүмкіндіктерінің қосымша жиынтығы болып табылады. Бүгінгі таңда компьютерлік технологиялардың түзетушілік мәні ерекше білім беруді қажет ететін балалардың оқуға деген ынтасының артуы арқылы дәлелденеді, бұл компьютерлік технологияларды арнайы түзету білім беру ұйымдарының қызметіне кеңінен енгізуде белгілі рөл атқарды. Соңғысы білім беруді ақпараттандырудың негізгі ережелерін іске асыру шеңберінде қаражат бөлетін мемлекеттің белсенді қолдауымен жүзеге асырылады.

Жұмысында компьютерлік технологияларды қолданатын ППТК мамандары бұл технологияның дидактикалық мүмкіндіктерін жақсы біледі. Компьютерлік технологиялар арқылы олар психофизикалық бұзылыстарға байланысты бұл мүмкіндіктер баланы оқуға ынталандыратын мотивацияның оң өзгеруіне әртүрлі әсер ететінін нақты түсінеді. Мысалы, ақыл-ой кемістігі бар балаларда мінез-құлық сипаттағы мотивациялар өзгереді, ақыл-ойы кем балаларда, когнитивті сипаттағы мотивация өзгереді, есту қабілеті бұзылған балаларда эмоционалдық және жеке сипаттағы мотивациялар өзгереді, сөйлеу қабілеті бұзылған балалар, ол қарым-қатынас серіктесімен байланыс орнатуға мотивация береді. Күрделі сипаттағы мотивацияның өзгерістері компьютерлік технологиялардың жан-

жақты әсерін куәландырады, бұл оларды балаларды түзету білімінде пайдаланудың жоғары тиімділігін көрсетеді. Мамандандырылған компьютерлік оқыту құралдарының артықшылықтарының бірі - олар түзететін және дамытатын компьютерлік ортаны модельдеу арқылы балалардың түзету сабақтарын өткізуге мотивациялық дайындығын айтарлықтай арттыра алады.

Оларды қолданудың әсері педагогтың кәсіби құзыреттілігіне, жаңа мүмкіндіктерді пайдалана білуіне, компьютерлік технологияны әрбір баланың білім беру жүйесіне енгізуіне, үлкен мотивация мен психологиялық жайлылық туғызуына, сонымен қатар балаға таңдау еркіндігін беруіне байланысты қызметінің нысандары мен құралдары. Түрлі бұзылыстары бар балаларды оқытудың тиімділігі, оның ішінде сөйлеу тілі бұзылыстары көбінесе компьютерлік бағдарламалар бойынша мамандар үшін әдістердің дайындық дәрежесіне байланысты. [3, 48 б.].

ППТК педагогтарының тәжірибесінен мынадай қорытынды жасауға болады: сабақтар – презентацияларды пайдалану зейінді арттыруға, жағымды эмоционалды фон жасауға мүмкіндік береді және материалды жақсы меңгеру үшін тірек схемаларын жасауға мүмкіндік береді. Біздің мамандар үшін баланың танымдық қызығушылығын арттырып, сабақтың нәтижелі өтуі ерекше маңызды.

Жоғарыда айтылғандарға сүйене отырып, ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды түзете оқыту және дамыту процесінде компьютерлік технологияларды қолданудың мақсаттылығы айқын. Өйткені, компьютерлік технологияны пайдалана отырып, балаларды оқытуды ұйымдастыру процесінің өзі мынадай мүмкіндік береді: бұл процесті қызықты етуге, бір жағынан, балалар үшін жұмыстың бұл формасының жаңалығы мен әдеттен тыс болуына байланысты, ал екінші жағынан, ол қызықты және жарқын, заманауи компьютерлердің мультимедиялық мүмкіндіктерін пайдалану арқылы пішіні әртүрлі, оқытуды визуализациялау мәселесін тиімді шешеді, оқу материалын визуализациялау мүмкіндіктерін кеңейтеді, оны түсінікті және қолжетімді етеді.

ӘДЕБИЕТ:

1. А.Исхакова Түзету-тәрбие процесіне компьютерлік технологияларды енгізу. Мақалалар мен практикалық материалдар жинағы 1 бөлім. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым

министрлігі Түзеу педагогикасының ұлттық ғылыми-практикалық орталығы. Алматы 2009 ж.

2. С.Л.Рубенштейн Жалпы психология негіздері Мәскеу «Педагогика» 1989 ж.

3. Добровольская Т.А. Шабалинская Н.Б. Компьютер – сауықтыру жолы. -М., 2001 ж.